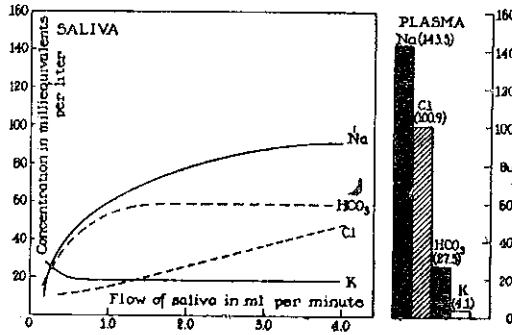

Parotis salgısının vücut ağırlığı ve plasmadaki Na^+ , K^+ iyon konsantrasyonları bakımından özellikleri

Artun ÖNCEL (*)

Erişkin insanda 23-30 gr olan Parotis bezi faaliyetinin, vücut ağırlığına bağlı olmadığı 17-22 yaşlarındaki 403 erkekte toplanan 1145 örnekte tesbit edilmiştir (1).

Ekzogen uyaranlar olmaksızın şeker kokteyli, kiraz, nane şekeri, üzüm gibi tad duyusu uyaranlarıyla araştırıldığı zaman Parotis salgı-

sının akış hızının en fazla üzüm, ikinci olarak kiraz ve en az nane şekerinde olduğu görülmüştür. Vücut ağırlıkları 65-99 kg olan 40 kişide yapılan araştırmalara göre de Parotis salgısı akış hızının ne salgıyı

(*) İstanbul Üniversitesi Dışkimiya Fakültesi Fizyoloji Kürsüsü Asistanı.

meydana getiren uyarana ne de vücut ağırlığına bağlı olmadığı tesbit edilmiştir. İnsanda deri altına (Beta Metil-Asetilkolin-Hidroklorid) in enjeksiyonundan sonra (Stenon) kanalının açıldığı bölgeden toplanan Parotis salgısındaki Na^+ , K^+ konsantrasyonunun akış hızıyla doğru orantılı olduğu görülür.

K^+ konsantrasyonu 3 süje üzerindeki 4 deneyde 47 Parotis salyası üzerinde yapılan tayinlerde de, salgı hızları 0.20-4.26 ml/dak. arasında olduğu tesbit edilmiştir. Plasmadaki K^+ konsantrasyonu 3.2-5.7 mEq/l olduğu halde salyadaki K^+ konsantrasyonu, salgı hızından bağımsız ve plasmadaki K^+ konsantrasyonundan daha büyüktür.

Na^+ konsantrasyonu da 47 salya örneğinde ölçüldü ve K^+ konsantrasyonunun aksine salyadaki Na^+ konsantrasyonu salgı hızına bağlı olarak değişir ve plasmadaki konsantrasyondan küçüktür (şekilde gösterilmiştir).

Uyarmadan sonra elde edilen salya örneğinde Na^+ konsantrasyonu, K^+ konsantrasyonu yüksek olduğu halde 4 tecrübenin üçünde salgı hızından biraz daha küçüktür (2).

Salya daima hipotoniktir ve maksimum ifraz olduğu zaman plasma osmolitesinin 2/3 kadardır. Bu şartlar altında Na^+ 80 mEq/l ve K^+ 20 mEq/l dir. İfraz hızı az olduğu zaman Na^+ un kanallardan çevredeki kapiller damarlara transportu neticesi Na^+ konsantrasyonu 20 mEq/l ye veya daha aşağı iner. Bu mekanizma aldosterone kontrolü altındadır.

S U M M A R Y

In the following paper, it was found in various experiments that. Parotit flow had no relation with the body weight and that the concentrations of Na^+ , K^+ ions were in proportion with the rate of parotit flow.

L İ T E R A T Ü R

- 1 — Shannon. : Body Weight and parotit flow, Dental abstracts, 14: 438, (1969).
- 2 — Thaysen, J. H., Thorn, N. A., Schwartz, I. L. : Excretion of Sodium Potassium, Amer. J. Physiol. 178: 157, (1954).